

Sygn. akt IC 81)15

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Krystyna Mieszkowska

Protokolant: Mateusz Kmieć

po rozpoznaniu w dniu 2 września 2015 r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko E. S.

o zapłatę

postanawia

1. odrzucić pozew;
2. zasądzić od powoda S. S. na rzecz pozwanej E. S. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazać pobrać od powoda S. S. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 2.094 zł (dwa tysiące dziewięćdziesiąt cztery złote) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

IC 81)15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 września 2012 r. złożonym w Sądzie Rejonowym w Częstochowie powód S. S. domagał się zasądzenia od pozwanej E. S. kwoty 48.115 zł z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty.

Uzasadniając żądanie powód podał, że na skutek dziedziczenia testamentowego po zmarłej w dniu 10 kwietnia 1993 r. W. W. nabył razem z bratem P. S. nieruchomość położoną w C. przy ul. (...) opisaną w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Częstochowie. Do 1989 r. powód mieszkał i był zameldowany przy ul. (...) oraz opiekował się ciotką. Od chwili wyjazdu z Polski w 1989 r. powód nie korzystał z nieruchomości. Na skutek zajęcia komorniczego w sprawie III Kmp 87)06 powód przestał być współwłaścicielem nieruchomości. Pozwana E. S. nabyła 2/6 nieruchomości rzekomym aktem kupna z dnia 5 lutego 1993 r. i zajęła dochodową część budynku. Fakt zakupu był ukrywany. W masie spadkowej nie było śladu po wymienionej w akcie kupna kwocie sprzedaży. O akcie kupna powód dowiedział się w toku postępowania w sprawie (...)00 o podział nieruchomości do użytkowania. Pozwana unikała rozmów o nieruchomości, z wyjątkiem upominania się o zapłatę podatku miejskiego. Pozwana nie płaciła podatku i spowodowała zadłużenie w kwocie 3.670,35 zł. Nie uczestniczyła w utrzymaniu porządku we wspólnej toalecie, ani wokół posesji, podejmowała arbitralne decyzje w korzystaniu z nieruchomości, jednocześnie odmawiała powodowi prawa do zameldowania się w zajmowanej części nieruchomości oraz do dokonywania inwestycji. Zadłużenie

pozwanej wobec powoda powstało w okresie od dnia 10 kwietnia 1993 r. do 16 października 2009 r. na skutek odmowy rozliczenia przychodów i ciężarów z jego części nieruchomości.

W odpowiedzi na pozew pozwana E. S. wniosła o odrzucenie pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana zarzuciła, że prawomocnym postanowieniem z dnia 5 maja 2012 r. wydanym w sprawie IINs 152)08 Sąd Rejonowy w Częstochowie dokonał podziału spadku po Z. S. i W. W. i zniesienia współwłasności nieruchomości zabudowanej położonej w C. przy ul. (...). Postępowanie to toczyło się z udziałem powoda S. S.. Zgodnie z art. 618 § 3 k.p.c. po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik nie może dochodzić roszczeń z tytułu posiadania rzeczy, do których należą roszczenia o rozliczenie pożytków i przychodów z rzeczy wspólnej. Pozwana powołała się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1970 r. III CZP 7)70.

Z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia oraz zarzut, że postanowieniem z dnia 25 marca 2002 r. wydanym w sprawie (...)00 Sąd Rejonowy w Częstochowie dokonał podziału do użytkowania między stronami postępowania nieruchomości, której dotyczy żądanie pozwu.

W pismach z dnia 10 grudnia 2014 r. (k – 204) oraz z dnia 2 lipca 2015 r. (k – 241-245) powód rozszerzył żądanie domagając się zasądzenia od pozwanej kwoty 90.000 zł. Powód podał, że pozwana czerpała zyski z nieruchomości ponad swój udział 2/6 i nie wywiązywała się ze swoich obowiązków wobec pozostałych współwłaścicieli ze szkodą dla powoda i jego brata P. S.. Od chwili śmierci ciotki, tj. od dnia 10 kwietnia 1993 r. powód był właścicielem nieruchomości w 2/6. W dniu 20 września 2011 r. utracił prawo własności na skutek licytacji komorniczej. Przez okres 216 miesięcy pozwana odmawiała rozliczania się z powodem z uzyskiwanych przychodów i ciężarów wynikających z udziału w 2/6 nieruchomości. Powód stracił na rzecz pozwanej przychody z czynszu z lokalu sklepowego, czynszu za garaż, z tytułu wspólnego korzystania z pomieszczeń sanitarnych, sieni i placu, utrzymania porządku na ulicy, napraw ogrodzenia, nakładów za zużycie wody, niezapłacone podatki oraz z tytułu uniemożliwienia prowadzenia działalności handlowej pozostałym współwłaścicielom.

Postanowieniem z dnia 24 września 2014 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Umową kupna z dnia 5 lutego 1993 r. pozwana S. S. nabyła wynoszący 2/6 udział w zabudowanej nieruchomości o powierzchni 0,0765 ha położonej w C. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Częstochowie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Pozostały udział w powyższej nieruchomości należał do W. W. – ciotki powoda S. S., która nieruchomość tę nabyła na podstawie dziedziczenia po zmarłej siostrze Z. S.. W. W. zmarła w dniu 10 kwietnia 1993 r. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 21 października 1997 r. wydanego w sprawie IINs 755)97 spadek po W. W. nabyli jej bratankowie S. S. i P. S..

Postanowieniem z dnia 25 marca 2002 r. wydanym w sprawie (...)00 Sąd Rejonowy w Częstochowie dokonał podziału do użytkowania nieruchomości położonej przy ul. (...) w ten sposób, że przyznał pozwanej E. S. do wyłącznego użytkowania pomieszczenia sklepowe oraz budynek garażu, P. S. dwa pokoje na parterze i pokój na piętrze budynku oraz pomieszczenie garażu i warsztatowe przybudowane do budynku mieszkalnego, a także działkę nie zajętą pod zabudowania. Do wspólnego użytkowania przyznano pozwanej E. S. i P. S. łazienkę w budynku mieszkalnym wraz z dojściem do niej od furtki do drzwi łazienki.

Wnioskiem z dnia 15 stycznia 2008 r. powód S. S. wystąpił do Sądu Rejonowego w Częstochowie o dokonanie działu spadku po Z. S. i W. W. i zniesienie współwłasności wchodzącej w skład spadku nieruchomości położonej w C. przy ul. (...). Uczestnikami postępowania w powyższej sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Częstochowie pod sygn. akt IINs 152)08 byli pozwana E. S. i P. S.. W toku postępowania w powyższej sprawie, udział w nieruchomości przysługujący powodowi S. S., mocą postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 4 listopada 2010 r.

wydanemu w sprawie XV Co 1542)09 przysądzony został A. S. i J. S. na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej. A. S. i J. S. stali się uczestnikami postępowania w sprawie IINs 152)08. Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2010 r. Sąd uznał powoda S. S. za uczestnika postępowania w sprawie IINs 152)08. W toku postępowania w sprawie IINs 152)08 Sąd Rejonowy ustalił, że P. S. i pozwana E. S. ponieśli nakłady na przedmiotową nieruchomość obejmujące budynek mieszkalny i gospodarczy oraz budowę ogrodzenia. Postanowieniem z dnia 5 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie dokonał podziału spadku po Z. S. i W. W. i zniesienia współwłasności nieruchomości położonej w C. przy ul. (...) w ten sposób, że nieruchomość tę przyznał małżonkom A. S. i J. S. na zasadzie ustawowej wspólności małżeńskiej i pozwanej E. S. na współwłasność po połowie. Tytułem spłaty zasądził od A. S. i J. S. oraz pozwanej E. S. na rzecz P. S. kwotę 77.154 zł oraz nakazał P. S. opuszczenie nieruchomości. Apelację od powyższego postanowienia wniesioną przez P. S. Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił postanowieniem z dnia 20 września 2011 r. Postanowieniem z dnia 23 października 2012 r. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez P. S..

(okoliczności bezsporne, nadto dowód: akta Sądu Rejonowego w Częstochowie IINs 152)08 K – 2-3, 107-109, 195, 202, 211, 233-235, 244-245, 247-254, 288, 292-294, 351-354, akta Sądu Rejonowego w Częstochowie (...)00 k – 93-94, tabele rozliczeń k – 5-9).

Zauważyć należy, zgodnie z art. 618 k.p.c. w postępowaniu o zniesienie współwłasności sąd rozstrzyga także spory o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, jak również wzajemne roszczenia współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy. Z chwilą wszczęcia postępowania o zniesienie współwłasności odrębne postępowania w sprawach wyżej wymienionych są niedopuszczalne. Sprawy będące w toku przekazuje się do dalszego rozpoznania sądowi prowadzącemu postępowanie w sprawie o zniesienie współwłasności. Postępowanie w sprawach, które nie zostały przekazane, sąd umarza z chwilą zakończenia postępowania o zniesienie współwłasności. Po zapadnięciu prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności uczestnik nie może dochodzić roszczeń o prawo żądania zniesienia współwłasności i o prawo własności, jak również wzajemnych roszczeń współwłaścicieli z tytułu posiadania rzeczy, chociażby nie były one zgłoszone w postępowaniu o zniesienie współwłasności. Oznacza to, że realizacja tych roszczeń możliwa jest wyłącznie we wskazanym postępowaniu, a powyższy przepis statuuje swoistą prekluzję odnoszącą się do dochodzenia tych roszczeń. Czas dla ich realizacji ograniczony został zdarzeniem procesowym, jakim jest zapadnięcie prawomocnego postanowienia o zniesieniu współwłasności. Kompleksowe ujęcie postępowania o zniesienie współwłasności umożliwia zatem nie tylko dokonanie podziału rzeczy, ale także służy jednoczesnemu i definitywnemu rozpoznaniu całego kompleksu stosunków pomiędzy poszczególnymi współwłaścicielami i wypływających stąd praw i wzajemnych roszczeń. Przepis powyższy stanowi podstawę do rozstrzygnięcia o roszczeniach z tytułu pobranych pożytków i innych przychodów oraz dokonanych nakładów, pod warunkiem zgłoszenia przed sądem odpowiedniego żądania. Żądanie to może zostać zgłoszone we wniosku inicjującym postępowanie, w pozwie lub wniosku wszczynającym postępowanie w sprawie dołączonej do sprawy o zniesienie współwłasności na podstawie art. 618 § 2 k.p.c., a także na podstawie wniosków składanych w trakcie postępowania działowego lub ustnie do protokołu. Regulacja przewidziana w art. 618 k.p.c. tworzy obligatoryjną kumulację roszczeń służącą rozwiązywaniu całokształtu problemów odnoszących się do stosunków własnościowych. Zgłoszenie roszczeń o których mowa w art. 618 k.p.c. dopuszczalne jest do daty zamknięcia rozprawy przed sądem pierwszej instancji (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1970 r. III CZP 7)70 OSNC 1970)12)219, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2008 r. V CSK 447)07, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 330)10 Lex 885041).

Wniesione przez powoda S. S. powództwo o rozliczenie przychodów i ciężarów ze stanowiącej jego własność części nieruchomości położonej w C. przy ul. (...) niewątpliwie stanowi roszczenie współwłaściciela z tytułu posiadania rzeczy. Zgodnie z treścią art. 618 § 3 k.p.c. roszczenie to powód mógł zgłosić w toku postępowania w wytoczonej przez siebie przed Sądem Rejonowym w Częstochowie sprawie IINs 152)08. Uprawnienie powoda do zgłoszenia tego roszczenia wygasło z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania w powyższej sprawie, w której na wniosek uczestników postępowania Sąd dokonał nie tylko zniesienia współwłasności nieruchomości, ale także rozliczenia nakładów na nieruchomość poniesionych przez współwłaścicieli.

Zatem na podstawie art. 618 § 3 k.p.c. pozew złożony przez S. S. należało odrzucić.

Na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu poniesionych przez nią kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. powód obciążony został obowiązkiem zapłaty brakującej części opłaty sądowej od rozszerzonego pozwu.